

**Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu z roku 2021
pre zástupcov inštitúcií systému podpory sociálneho
začleňovania osôb so zdravotným postihnutím
(vrátane trhu práce)**

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk, www.employment.gov.sk

Obsah

Úvod.....	5
Výskumné ciele a účel dotazníkového prieskumu.....	5
Výskumné ciele.....	6
Výskumná vzorka	6
Opis metodiky vyhodnocovania a interpretácie dát.....	6
Charakteristika výskumnej vzorky	8
Podpora a pomoc pre OZP	10
Informovanosť a možnosti vzájomnej spolupráce projektu SME SI ROVNÍ so štátnymi inštitúciami	12
Sumarizácia a interpretácia výsledkov	19
Prílohy	21

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk, www.employment.gov.sk

Zoznam tabuliek:

TABUĽKA Č. 1: PERCENTUÁLNE ZASTÚPENIE JEDNOTLIVÝCH INŠTITÚCIÍ VZHLADOM NA KRAJE SLOVENSKA	8
TABUĽKA Č. 2: ROZDELENIE RESPONDENTOV PODĽA INŠTITÚCIÍ, ZA KTORÉ VYPLNILI DOTAZNÍK	9
TABUĽKA Č. 3: SPÔSOBY ZÍSKAVANIA INFORMÁCIÍ OHLADOM PROJEKTU SME SI ROVNÍ	13
TABUĽKA Č. 4: PRIEMERNÉ HODNOTY ODPOVEDÍ NA OTÁZKU SPOLUPRACUJETE S CENTRAMI VČASNEJ POMOCI / MOTIVÁTORMI PROJEKTU SME SI ROVNÍ? - VZHLADOM NA KRAJE SLOVENSKA	14
TABUĽKA Č. 5: ŠTATISTICKÉ UKAZOVATELE ODPOVEDÍ NA OTÁZKU Č. 11: „AK UŽ S CENTRAMI VČASNEJ POMOCI / MOTIVÁTORMI SPOLUPRACUJETE, AKO VEĽMI STE SPOKOJNÍ S TOUTO SPOLUPRÁCOU?“	15
TABUĽKA Č. 6: PRIEMERNÉ HODNOTY SPOKOJNOSTI S CENTRAMI VČASNEJ POMOCI VZHLADOM NA KRAJE	15
TABUĽKA Č. 7: PRIEMERNE HODNOTY SPOKOJNOSTI VZHLADOM NA DOTKNUTÉ INŠTITÚCIE.....	17

Zoznam grafických ilustrácií:

GRAF Č. 1: PERCENTUÁLNE ZASTÚPENIE ODPOVEDÍ NA OTÁZKU ZDIELANIA PRÍKLADOV DOBREJ PRAXE MEDZI INŠTITÚCIAMI.....	10
GRAF Č. 2: POMER ODPOVEDÍ NA OTÁZKU Č. 6: „EVIDUJETE OSOBITNÉ POTREBY A POŽIADAVKY OSÔB SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM NAD RÁMEC VAŠICH ZÁKONOM STANOVENÝCH KOMPETENCIÍ?“.....	11
GRAF Č. 3: POMER ODPOVEDÍ NA OTÁZKU Č. 7: MÁTE INFORMÁCIE O PROJEKTE SME SI ROVNÍ A PRÁCI MOTIVÁTOROV V CENTRÁCH VČASNEJ POMOCI ZRIADENÝCH V RÁMCI TOHTO PROJEKTU PRE OSOBY SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM?.....	12
GRAF Č. 4: ROZDELENIE ODPOVEDÍ NA OTÁZKU: „SPOLUPRACUJETE S CENTRAMI VČASNEJ POMOCI / MOTIVÁTORMI PROJEKTU SME SI ROVNÍ?“.....	14
GRAF Č. 5: PERCENTUÁLNE ROZDELENIE ODPOVEDÍ NA OTÁZKU AK S CENTRAMI VČASNEJ POMOCI / MOTIVÁTORMI NESPOLUPRACUJETE, UVEĎTE PREČO?.....	18

Úvod

Jedným zo základných cieľov projektu SME SI ROVNÍ (ITMS2014+: 312041AIR7) je pozitívne prispieť do problematiky poskytovania podpory a sociálneho začleňovania osôb so zdravotným postihnutím (OZP). Za týmto účelom vznikla potreba zmapovať trh sociálnych služieb poskytovaných prostredníctvom rôznych inštitúcií na Slovensku. Výsledkom analýz budú deskriptívne zistenia z pohľadu vybraných inštitúcií štátnej správy a územnej samosprávy, ktoré budú slúžiť ako východiskové údaje o aktuálnej situácii v už spomínanej problematike.

V nadväznosti na pilotnú analýzu problematiky z pohľadu inštitúcií štátnej správy a územnej samosprávy, ktorá bola vypracovaná na základe vyzbieraných dát z roku 2020, sme sa rozhodli opätovne preskúmať danú situáciu. V rámci prípravy metodiky sme sa rozhodli niektoré otázky prispôbiť tak, aby uľahčili kroky jednotlivých analýz, respektíve pomohli nám bližšie definovať aktuálnu situáciu.

Práca sa skladá z niekoľkých častí. V úvode nášho dokumentu sa venujeme potrebám a cieľom, ktoré sa zhodujú už s pilotnou štúdiou. Hlavnú časť práce tvoria odpovede na jednotlivé otázky v rámci dotazníkového zberu, ktoré sme rozdelili do troch kapitol podľa zisťovaného prínosu.

Výskumné ciele a účel dotazníkového prieskumu

Tento dokument obsahuje výskum, v ktorom sa vyhodnocujú dáta vyzbierané projektom SME SI ROVNÍ v roku 2021. Problematiku sociálneho začleňovania OZP sme sa v rámci našej analýzy rozhodli obohatiť prostredníctvom dotazníkového prieskumu medzi vybranými inštitúciami štátnej správy a územnej samosprávy na Slovensku. Považujeme za dôležité poznať názory a informácie z pohľadu týchto inštitúcií pre možnosti zefektívňovania služby, ktorú ponúkajú motivátori projektu SME SI ROVNÍ. Hlavným účelom je nadviazať na doterajšie zistenia prostredníctvom nášho pilotného dotazníkového prieskumu. Touto metódou chceme prispieť k lepšiemu poznaniu o aktuálnom stave v poskytovaní podpory pre OZP na Slovensku v súvislosti s funkciou projektu. Za hlavný cieľ nášho druhého výskumu považujeme zistiť, do akej miery štátne inštitúcie disponujú s informáciami o fungovaní projektu SME SI ROVNÍ. Taktiež nás zaujíma možná spolupráca motivátorov s už spomínanými inštitúciami, popri prípade nedostatky, ktoré zabraňujú vzájomnej spolupráci.

Výskumné ciele

1. Získanie východiskových informácií o poskytovaní podpory pre OZP z pohľadu vybraných inštitúcií štátnej správy a územnej samosprávy na Slovensku
2. Objasnenie informovanosti o práci motivátorov projektu SME SI ROVNÍ v rámci jednotlivých úradov
3. Získanie informácií, ktoré podporia možnosti budovania spolupráce medzi centrami včasnej pomoci a jednotlivými úradmi

Výskumná vzorka

Zber dát bol realizovaný v období od 18.11.2021 do 3.12.2021. Za tento necelý mesiac sme prostredníctvom elektronického zberu získali odpovede od 386 respondentov. Dotazník bol elektronicky zaslaný všetkým úradom práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) a ich koordinujúcemu orgánu Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny, všetkým úradom vyšších územných celkov (VÚC) a všetkým miestnym samosprávam, ktoré sú zároveň okresnými mestami. Dotazník bol distribuovaný spoločne s informačným listom o projekte SME SI ROVNÍ.

Opis metodiky vyhodnocovania a interpretácie dát

Na získanie dát bol využitý elektronicky zostrojený dotazník, v ktorom respondenti mali možnosť odpovedať viacerými možnosťami. V niektorých otázkach sme požadovali vybrať jednu z ponúkaných možností, v iných otázkach mal respondent možnosť vybrať viac možností a v ďalších častiach dotazníka mohol doplniť vlastnú odpoveď. Prvé štyri otázky zisťovali základné lokalizačné údaje. Zaujímalo nás, z ktorého kraja a okresu sú naši respondenti. Z dôvodu nedostatočnej veľkosti vzorky v rámci okresov nebolo možné robiť analýzu na úrovni okresov. Pre zachovanie hodnoty dát, sme získané hodnoty agregovali s hodnotami na úrovni krajov. Piatou otázkou sme získali informáciu o tom, do akej miery konkrétne inštitúcie zdieľajú príklady dobrej praxe o poskytovaných službách osobám so zdravotným postihnutím s inými inštitúciami. Šiesta otázka bola zameraná na evidenciu osobitných potrieb a požiadaviek osôb so zdravotným postihnutím nad rámec zákonom stanovených kompetencií v rámci jednotlivých inštitúcií. Ďalšími niekoľkými otázkami sme sa pokúsili zistiť, či jednotlivé inštitúcie majú informácie o práci motivátorov a do akej miery si vedia predstaviť spoluprácu s projektom SME SI ROVNÍ. Zaujímalo nás aj to, čo bolo zdrojom informácií v prípade poznania projektu. V závere dokumentu ponúkame použitý dotazník.

Po ukončení zberu bolo potrebné upraviť získané dáta do formy, ktorá je spracovateľná štatistickými a výskumnými analýzami. Z tohto dôvodu bolo nevyhnutné jednotlivé údaje kvantifikovať. Každá z uvedených uzavretých (výber jednej alebo viacerých možností) odpovedí musela byť transformovaná do číselného kódu, ktorý bolo možné vyhodnotiť prostredníctvom štatistických programov. Otvorené odpovede (respondenti reagovali vlastným výberom slov) bola vyhodnotená obsahovou analýzou. Obsahová analýza zahŕňala dôkladné štúdium získaného textu a vyžadovala viacero nezávislých hodnotení, aby bolo dosiahnutá maximálna možná objektivita analýzy. Nezávislé hodnotenia sa následne porovnávali a na základe porovnania sa vytvárali zhrňujúce kategórie všetkých odpovedí. Tieto postupy spájajú prvky kvantitatívneho a kvalitatívneho výskumného prístupu.

Spracovanie dát do formy presných, správne kalkulovaných, ale zároveň zmysluplných a hodnotných výsledkov vyžadovalo vhodnú syntetizáciu zistení. Syntetizácia zistení a ich následná správna interpretácia závisia nielen od znalosti štatistických postupov. Je pri nich potrebná aj dôsledná znalosť skúmanej vzorky a potrieb projektu, v rámci ktorého bol výskum realizovaný. V poslednej fáze vyhodnocovania prešli zistenia štandardným postupom kontroly dát a spätného prepočítavania získaných hodnôt. Na účely vyhodnotenia dát boli použité štatistické programy IBM SPSS verzia 26 (Statistical Product and Service Solutions) a JASP (Jeffreys's Amazing Statistics Program). Program IBM SPSS verzia 26 bol využitý pri vytváraní základného datasetu a pri analýze frekvencií, program JASP slúžil na rozbor rozloženia odpovedí vzhľadom na demografické údaje a údaje o životnej situácii. Grafy zjednodušujúce interpretáciu zistení boli dizajnované v aplikácii Datawrapper. Na dokumente bola v závere prevedená gramatická a štylistická korektúra textu.

Charakteristika výskumnej vzorky

V nasledujúcej časti sa venujeme demografickému opisu získaných dát. Pre tento účel sme analyzovali prvé tri otázky z dotazníka. Prvou otázkou: „V ktorom kraji pôsobí vaša inštitúcia?“ sme zisťovali, aké máme zastúpenie v rámci jednotlivých krajov na Slovensku. Druhou otázkou: „Uveďte okres, v ktorom pôsobí vaša inštitúcia (v prípade detašovaného pracoviska ÚPSVaR uveďte v tejto otázke okres, v ktorom sídli príslušný ÚPSVaR, pod ktorý patríte)“ sme sa pokúsili zistiť, v ktorom okrese pôsobí daná inštitúcia. Treťou otázkou: „Uveďte okres, v ktorom pôsobí vaše detašované pracovisko (otázka sa týka len detašovaných pracovísk ÚPSVaR)“ sme sa pokúsili zistiť, v ktorom okrese pôsobí daná inštitúcia ako detašované pracovisko. Respondenti mali v prípade druhej a tretej otázky možnosť odpovedať formou otvorenej odpovede. Ako sme už uviedli v časti metodiky práce, v dôsledku slabého zastúpenia v jednotlivých okresoch bolo štatisticky nesprávne až nemožné dospieť ku kvalitatívnej analýze. Z tohto dôvodu sme sa zamerali len na kvalitatívnu analýzu v rámci jednotlivých krajov Slovenskej republiky. V rámci poslednej otázky tejto časti sme sa zamerali na konkrétnu inštitúciu, v ktorej respondenti nášho prieskumu pôsobia. Respondenti mali možnosť si vybrať jednu z uvedených možností.

V prezentovanom výskume boli zaradené inštitúcie reprezentujúce všetky kraje Slovenska. Na základe tejto štruktúry sme teda mohli zistiť výsledky ako pre jednotlivé kraje, tak reprezentatívne pre Slovensko ako celok. V nasledujúcej tabuľke č. 1 prezentujeme percentuálne zastúpenie jednotlivých inštitúcií pre jednotlivé kraje.

Tabuľka č. 1: Percentuálne zastúpenie jednotlivých inštitúcií vzhľadom na kraje Slovenska

	Počet / Percentuálne zastúpenie
Prešovský kraj	37 / 9,6 %
Košický kraj	81 / 21,0 %
Žilinský kraj	52 / 13,5 %
Banskobystrický kraj	81 / 21,0 %
Trenčiansky kraj	33 / 8,5 %
Nitriansky kraj	47 / 12,2 %
Trnavský kraj	32 / 8,3 %
Bratislavský kraj	23 / 6,0 %

V tabuľke č. 1 môžeme vidieť, že najväčšie zastúpenie máme v rámci Košického a Banskobystrického kraja (81 / 21 %). Najmenšie zastúpenie mal Bratislavský kraj (23 / 6 %).

Okrem rozdelenia respondentov na základe príslušnosti ku krajom sme kategorizovali aj ich príslušnosť ku konkrétnym inštitúciám. Respondenti mali možnosť uviesť v rámci tejto otázky aj špecifickú inštitúciu, za ktorú vyplňajú dotazník. Tieto informácie sú uvedené v tabuľke č. 2.

Tabuľka č. 2: Rozdelenie respondentov podľa inštitúcií, za ktoré vyplnili dotazník

	Percentuálne zastúpenie
ÚPSVaR, odbor služieb zamestnanosti	26,2 %
ÚPSVaR, odbor sociálnych vecí a rodiny	30,1 %
ÚPSVaR, detašované pracovisko (oblasť služieb zamestnanosti)	8,0 %
ÚPSVaR, detašované pracovisko (oblasť sociálnych vecí a rodiny)	11,9%
regionálna samospráva	3,9 %
miestna samospráva	19,9 %

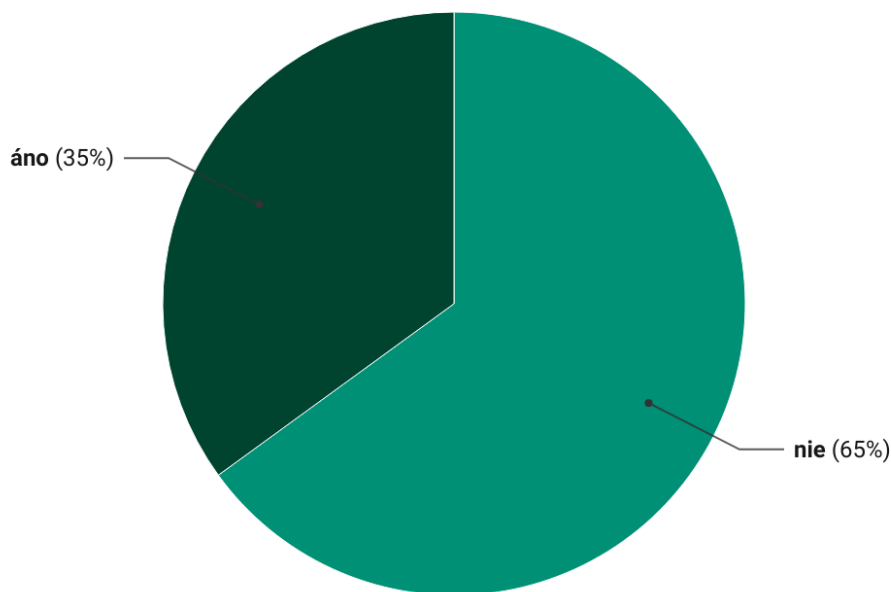
Z tabuľky č. 2 vyplýva, že najväčšie zastúpenie respondentov tvoria pracovníci z ÚPSVaRu (odbor sociálnych vecí a rodiny a odbor služieb zamestnanosti). Najmenšiu vzorku tvoria pracovníci z regionálnej samosprávy. Toto je dané celkovým počtom jednotlivých typov oslovených inštitúcií v rámci SR, keď napr. celkový počet VÚC v SR je 8.

Podpora a pomoc pre OZP

Hlavným cieľom nasledujúcej časti bolo zistiť, do akej miery jednotlivé inštitúcie zdieľajú príklady dobrej praxe o poskytovaných službách pre OZP iným inštitúciám a do akej miery jednotlivé inštitúcie evidujú osobitné potreby a požiadavky osôb so zdravotným postihnutím nad rámec ich zákonom stanovených kompetencií.

Výmena informácií medzi rôznymi inštitúciami bola skúmaná otázkou č. 5, konkrétne: *“Zdieľate príklady dobrej praxe o poskytovaných službách osobám so zdravotným postihnutím s inými inštitúciami?”*. Cieľom bolo zistiť, do akej miery fungujú medzi inštitúciami komunikačné kanály, prostredníctvom ktorých by sa mohli zdieľať fungujúce postupy alebo prípady. Percentuálne zastúpenie pozitívnej a negatívnej odpovede je zobrazené na grafe č. 1.

Graf č. 1: Percentuálne zastúpenie odpovedí na otázku zdieľania príkladov dobrej praxe medzi inštitúciami.

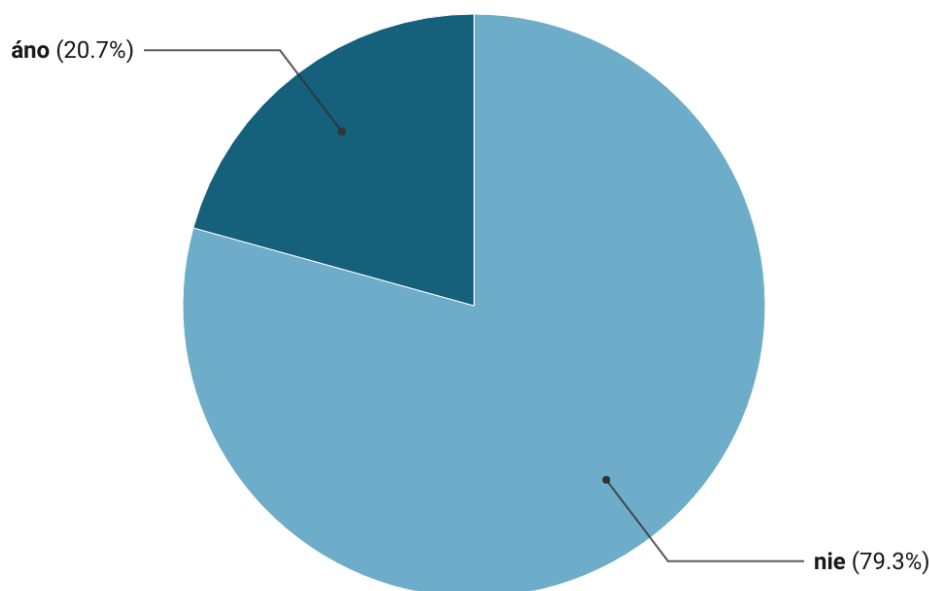
Na základe takéhoto rozloženia môžeme konštatovať, že väčšina inštitúcií nezdieľa informácie ohľadom fungujúcej a efektívnej praxe medzi jednotlivými inštitúciami. Tu sa teda otvára priestor pre zlepšenie, keďže efektívnosť komunikácie ohľadom typovo príbuzných prípadov sa javí ako spôsob vylepšenia efektivity samotnej praxe. Tieto zistenia sa týkajú všeobecne v rámci všetkých krajov Slovenska.

Následne boli respondenti dopytovaní na konkrétne formy komunikácie medzi inštitúciami. Na túto otázku odpovedali len tí, ktorí odpovedali na predchádzajúcu otázku *áno*. Najčastejšie odpovede v tejto oblasti predstavovali:

1. *osobné stretnutia,*
2. *zdieľanie pomocou sociálnych sietí,*
3. *spolupráca s inými zariadeniami sociálnych služieb, s dennými stacionármi, s rôznymi organizáciami, ktoré pracujú s OZP,*
4. *prostredníctvom školenia,*
5. *telefonicky,*
6. *pomocou emailovej komunikácie.*

Následne bol venovaný priestor vnímanej kompetencií inštitúcií riešiť špecifické požiadavky občanov so zdravotným postihnutím. Táto oblasť bola skúmaná nasledovnou otázkou č. 6, s konkrétnym znením: „*Evidujete osobitné potreby a požiadavky osôb so zdravotným postihnutím nad rámec vašich zákonom stanovených kompetencií?*” Respondenti zastupujúci príslušné inštitúcie mali možnosť výberu medzi odpoveďou *áno/nie*. Pomer týchto odpovedí je zobrazený v grafe č. 2.

Graf č. 2: Pomer odpovedí na otázku č. 6: „Evidujete osobitné potreby a požiadavky osôb so zdravotným postihnutím nad rámec vašich zákonom stanovených kompetencií?”

Z takéhoto rozdelenia vyplýva, že 20,7 % inštitúcií sa stretáva s požiadavkami ohľadom potrieb osôb so zdravotným postihnutím, na ktoré z dôvodu chýbajúcich zákonných kompetencií nedokážu reagovať.

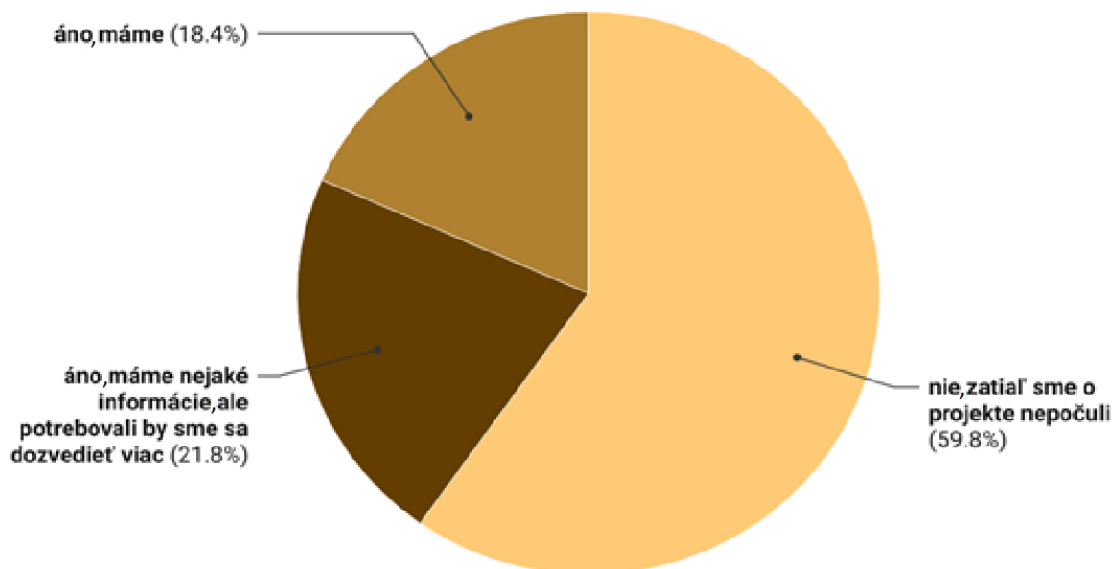
Informovanosť a možnosti vzájomnej spolupráce projektu SME SI ROVNÍ s vybranými inštitúciami štátnej správy a územnej samosprávy

Informovanosť inštitúcií ohľadom projektu SME SI ROVNÍ, cieľoch projektu a práci motivátorov bola skúmaná v ďalšej časti dotazníka, prostredníctvom otázky č. 7. Konkrétne znenie bolo nasledovné: *“Máte informácie o projekte SME SI ROVNÍ a práci motivátorov v centrách včasnej pomoci zriadených v rámci tohto projektu pre osoby so zdravotným postihnutím?”* Na túto otázku mohli respondenti odpovedať výberom z troch možností, a to:

1. *áno, máme (dostatok informácií)*
2. *áno, máme nejaké informácie, ale potrebovali by sme sa dozvedieť viac*
3. *nie, zatiaľ sme o projekte nepočuli*

V nasledujúcom grafe č. 3 uvádzame pomer odpovedí na túto otázku.

Graf č. 3: Pomer odpovedí na otázku č. 7: Máte informácie o projekte SME SI ROVNÍ a práci motivátorov v centrách včasnej pomoci zriadených v rámci tohto projektu pre osoby so zdravotným postihnutím?

Na základe týchto informácií je zjavné, že veľká väčšina inštitúcií (takmer 60 %) o danom projekte nemá takmer žiadne informácie. V tomto smere bude teda potrebné informovať dotknuté inštitúcie pre zlepšenie vedomosti ohľadom dostupných možností pre občanov so zdravotným znevýhodnením.

V podotázke k položke č. 7 boli respondenti dopytovaní, aby napísali spôsob, akým sa k nim dostali informácie ohľadom projektu. Najčastejšie odpovede uvádzame v nasledujúcej tabuľke č. 3.

Tabuľka č. 3: Spôsoby získavania informácií ohľadom projektu SME SI ROVNÍ

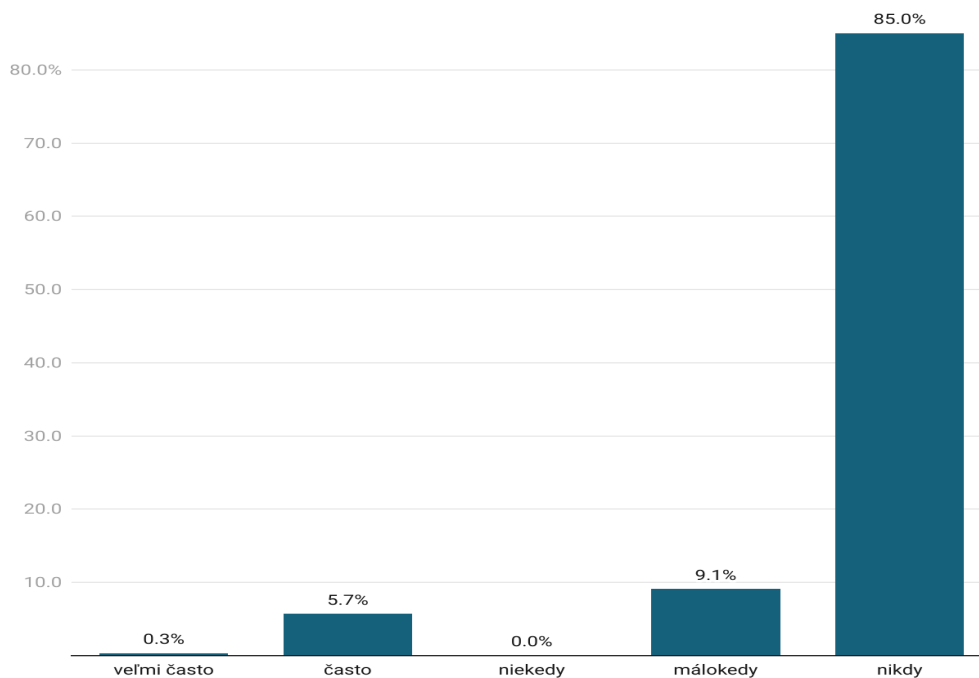
Zdroje informácií ohľadom projektu	Percentuálne zastúpenie odpovedí
z Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny	14,2 %
zo Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS)	1,5 %
z Únie miest Slovenska	0,3 %
z osobného kontaktu s motivátormi	7,3 %
z osobného kontaktu s klientmi centier včasnej pomoci motivátorov	1,8 %
z internetu	23,6 %
z iných médií	9,8 %
iné*	1,5 %

* v kategórii „iné“ boli uvádzané spôsoby ako z mailovej komunikácie, žiadosti o súčinnosť atď.

Z takéhoto rozloženia odpovedí vyplýva, že veľká časť informácií ohľadom projektu je sprostredkovaná z internetu a samotnými úradmi práce. Nezanedbateľný zdroj sú v tomto ohľade aj samotní motivátori a osobný kontakt s nimi.

Na spoluprácu s centrami včasnej pomoci sa zameriavala nasledujúca otázka č. 9, konkrétne: *Spolupracujete s centrami včasnej pomoci / motivátormi projektu SME SI ROVNÍ?* Odpovede sú zaznamenané v nasledujúcom grafe č. 4

Graf č. 4: Rozdelenie odpovedí na otázku: „Spolupracujete s centrami včasnej pomoci / motivátormi projektu SME SI ROVNÍ?“

Na grafe č. 4 je vidieť, že veľká väčšina inštitúcií (85 %) nespolupracuje a preto nevyužíva možnosti podpory a informovanosti poskytovanej centrami včasnej pomoci a motivátormi. V nasledujúcej tabuľke č. 4 sme uviedli štatistické ukazovatele samostatne pre jednotlivé kraje, aby sme mohli vidieť, či na ich úrovni dochádza k výnimkám.

Tabuľka č. 4: Priemerné hodnoty odpovedí na otázku Spolupracujete s centrami včasnej pomoci / motivátormi projektu SME SI ROVNÍ? - vzhľadom na kraje Slovenska

	Priemerná hodnota
Prešovský kraj	4,62
Košický kraj	4,64
Žilinský kraj	4,77
Banskobystrický kraj	4,83
Trenčiansky kraj	4,79
Nitriansky kraj	4,79
Trnavský kraj	4,69
Bratislavský kraj	4,61
Spolu	4,73

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk, www.employment.gov.sk

Na základe údajov uvedených v tejto tabuľke je zrejmé, že medzi jednotlivými krajinami nedochádza k výraznejším rozdielom ohľadom spolupráce s centrami včasnej pomoci a motivátormi.

Nasledujúca časť dotazníka bola zameraná na zistenie konkrétnych foriem spolupráce, ktoré už existujú medzi centrami včasnej pomoci a jednotlivými inštitúciami. Venovala sa tomu otázka č. 10, konkrétne: „Ak už s centrami včasnej pomoci / motivátormi spolupracujete, uveďte, akým spôsobom“. Respondenti mali možnosť napísať vlastné odpovede, ktoré sme následne podrobili obsahovej analýze. Medzi najčastejšie odpovede patrili:

1. reagujeme primerane podľa požiadavky,
2. pomoc pri vybavovaní peňažných príspevkov,
3. spolupráca pri odborných prednáškach,
4. organizovanie workshopov,
5. pri podávaní rôznych žiadostí,
6. dopĺňanie sa v poradenstvách a možnostiach pomoci.

Nadväzujúc na tému spolupráce s centrami včasnej pomoci, v nasledujúcej časti sme sa pýtali respondentov na ich spokojnosť s danou spoluprácou a jej výstupmi. Tejto oblasti sa venovala otázka č. 11 s konkrétnym znením: „Ak už s centrami včasnej pomoci / motivátormi spolupracujete, ako veľmi ste spokojní s touto spoluprácou?“. Štatistické ukazovatele tejto otázky sú uvedené v tabuľke č. 5. Respondenti odpovedali na škále od 1 do 10, 1 predstavovala úplnú nespokojnosť, zatiaľ čo 10 úplnú spokojnosť.

Tabuľka č. 5: Štatistické ukazovatele odpovedí na otázku č. 11: „Ak už s centrami včasnej pomoci / motivátormi spolupracujete, ako veľmi ste spokojní s touto spoluprácou?“

Počet odpovedí	Priemer	Medián	Štandardná odchýlka
37	7,3	8	2,49

Priemerná hodnota týchto ukazovateľov sa teda pohybuje v pozitívnych hodnoteniach. Pozreli sme sa na túto problematiku aj optikou krajov. V nasledujúcej tabuľke č. 6 sú uvedené priemerné hodnoty spokojnosti pre jednotlivé kraje.

Tabuľka č. 6: Priemerné hodnoty spokojnosti s centrami včasnej intervencie vzhľadom na kraje

	priemerná hodnota
Prešovský kraj	7,25
Košický kraj	7,10

	priemerná hodnota
Žilinský kraj	7,50
Banskobystrický kraj	8,17
Trenčiansky kraj	5,67
Nitriansky kraj	8,00
Trnavský kraj	8,67
Bratislavský kraj	5,67

Na základe údajov uvedených v tabuľke č. 6 je zjavné, že najvyššia spokojnosť je v Banskobystrickom kraji, zatiaľ čo najnižšia v Bratislavskom a Trenčianskom. Tieto zistenia môžu súvisieť so skutočnosťou, že v Trenčianskom a Bratislavskom kraji nie je zriadené centrum včasnej pomoci (Bratislavský kraj nie je oprávneným územím pre realizáciu projektu). Centrá včasnej pomoci sú zriadené celkom v 5 krajoch: Žilinskom, Banskobystrickom, Trnavskom, Prešovskom a Košickom. Následne sme ešte podrobili otázku spokojnosti s centrami včasnej intervencie vzhľadom k inštitúciám, zastúpeným v tomto prieskume. Priemerné hodnoty takéhoto rozdelenia sú uvedené v tabuľke č. 7.

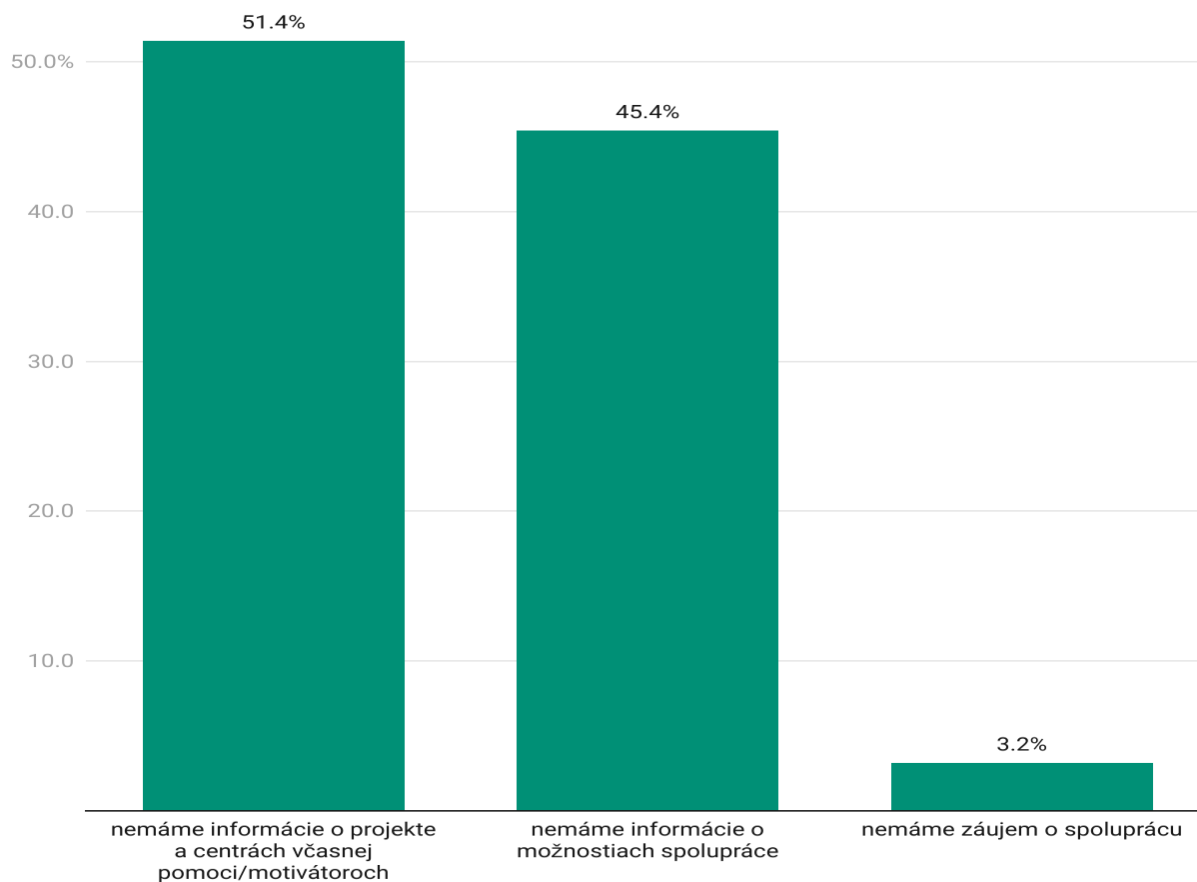
Tabuľka č. 7: Priemerne hodnoty spokojnosti vzhľadom na dotknuté inštitúcie

Inštitúcia*	Priemerné hodnoty
ÚPSVaR, odbor služieb zamestnanosti	7,67
ÚPSVaR, odbor sociálnych vecí a rodiny	7,38
ÚPSVaR, detašované pracovisko (oblasť sociálnych vecí a rodiny)	6,67
miestna samospráva	7,17

* žiadni zástupcovia ÚPSVaR, detašované pracovisko (oblasť zamestnanosti) a regionálnej samosprávy neodpovedali na túto položku

Respondentov sme sa pýtali aj na dôvody ich nespôlupráce s centrami včasnej pomoci, resp. motivátormi prostredníctvom otázky č. 12. Konkrétne znenie bolo nasledovné: *“Ak s centrami včasnej pomoci / motivátormi nespôlupracujete, uveďte prečo?”* Respondenti mali na výber z 3 možností, ktoré boli nasledovné: 1. nemáme informácie o projekte a centrách včasnej pomoci/motivátoroch; 2. nemáme informácie o možnostiach spolupráce; 3. nemáme záujem o spoluprácu. Percentuálne rozdelenie týchto odpovedí je uvedené v grafe č. 5.

Graf č. 5: Percentuálne rozdelenie odpovedí na otázku Ak s centrami včasnej pomoci / motivátormi nespolupracujete, uveďte prečo?

Z týchto údajov vychádza, že najväčšia prekážka vo zvýšení spolupráce medzi inštitúciami a centrami včasnej pomoci je nedostatočná informovanosť o projekte SME SI ROVNÍ, jeho cieľoch a prostriedkoch. V tomto smere sa tu teda otvára možnosť na zvýšenie využiteľnosti možností ponúkaných v rámci projektu v jednotlivých inštitúciách, je však potrebná efektívnejšia forma propagácie.

Sumarizácia a interpretácia výsledkov

V rámci prvej kapitoly sme sa pokúsili priblížiť vzorku, ktorú sme následne analyzovali. Prevažnú časť našej vzorky tvorili inštitúcie z Banskobystrického a Košického kraja, zatiaľ čo najnižší počet respondentov sme získali z Bratislavského kraja, čo možno vysvetliť tým, že Bratislavský kraj nie je oprávneným územím pre realizáciu projektu. V priebehu tvorby dotazníka sme si dali za cieľ analyzovať problematiku poskytovania služieb v rámci pomoci pre OZP aj na úrovni okresov, konkrétne určiť hlavné nedostatky v informovanosti v jednotlivých okresoch SR. V dôsledku slabého zastúpenia však táto analýza nebola možná. Z tohto dôvodu sme sa rozhodli v analýze pokračovať na úrovni krajov. Rozloženie v rámci jednotlivých krajov sa ukázalo ako dostačujúce pre dodržanie podmienok štatisticky správnych postupov pre analýzy. Rovnako ako v pilotnej štúdií, tak aj v našej druhej analýze mali najdominantnejšie postavenie pracovníci z ÚPSVaRu. Najmenej zastúpená bola regionálna samospráva. Toto je dané celkovým počtom subjektov, ktoré reprezentujú jednotlivé typy inštitúcií v SR (napr. celkový počet VÚC v SR je 8), ako aj tým, že v prípade ÚPSVaR boli požiadaní o vyplnenie dotazníka aj zástupcovia ich detašovaných pracovísk.

V rámci kapitoly s názvom: „Podpora a pomoc pre OZP“, sme sa pokúsili zistiť, do akej miery jednotlivé inštitúcie zdieľajú príklady dobrej praxe o poskytovaných službách pre OZP iným inštitúciám a do akej miery jednotlivé inštitúcie evidujú osobitné potreby a požiadavky osôb so zdravotným postihnutím nad rámec ich zákonom stanovených kompetencií. Ukázalo sa, že väčšina inštitúcií nezdieľa informácie ohľadom fungujúcej a efektívnej praxe medzi jednotlivými inštitúciami. Tu sa teda otvára priestor pre zlepšenie, keďže efektivita komunikácie ohľadom typovo príbuzných prípadov sa javí ako spôsob vylepšenia efektivity samotnej praxe. Tieto zistenia sa týkajú všeobecne všetkých krajov Slovenska. Nepreukázali sa štatisticky významné rozdiely. Preto považujeme za vhodné v prípade riešenia danej problematiky riešiť to celoplošne. V druhej časti tejto kapitoly sa venujeme evidencii osobitných potrieb OZP. Z výsledkov vyplýva, že väčšina inštitúcií sa nestretáva s požiadavkami ohľadom potrieb osôb so zdravotným postihnutím, na ktoré z dôvodu chýbajúcich zákonných kompetencií nedokážu reagovať. Táto situácia sa týka rovnako všetkých krajov Slovenska bez významnejších rozdielov.

V úvode poslednej kapitoly sme sa zamerali na informovanosť o pôsobení a aktivitách projektu SME SI ROVNÍ. Na základe výsledkov je zjavné, že veľká väčšina inštitúcií (takmer 60 %) o danom projekte nemá takmer žiadne informácie. V tomto smere bude teda potrebné informovať inštitúcie celoplošne na celom území Slovenska. Aktuálne na základe výsledkov prieskumu za najefektívnejšie zdroje informácií o projekte možno považovať internet a Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny. Na základe doterajších výsledkov môžeme konštatovať, že aktuálna spolupráca medzi motivátormi, respektíve centrami včasnej pomoci a inštitúciami štátnej a územnej samosprávy je minimálna. Je potrebná efektívna

informovanosť o možnej spolupráci, pretože v rámci výsledkov sa slabá informovanosť ukázala ako najväčší prediktor vzájomnej nespôlupráce.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk, www.employment.gov.sk

Prílohy

DOTAZNÍK pre zástupcov inštitúcií systému podpory sociálneho začleňovania osôb so zdravotným postihnutím (vrátane trhu práce)

1. V ktorom kraji pôsobí vaša inštitúcia?

- Košický kraj
- Prešovský kraj
- Banskobystrický kraj
- Žilinský kraj
- Nitriansky kraj
- Trenčiansky kraj
- Trnavský kraj
- Bratislavský kraj

2. Uveďte okres, v ktorom pôsobí vaša inštitúcia (v prípade detašovaného pracoviska ÚPSVaR uveďte v tejto otázke okres, v ktorom sídli príslušný ÚPSVaR, pod ktorý patríte):
.....

3. Uveďte okres, v ktorom pôsobí vaše detašované pracovisko (otázka sa týka len detašovaných pracovísk ÚPSVaR):

4. Označte, za ktorú inštitúciu (v prípade ÚPSVaR aj odbor, resp. detašované pracovisko) vyplňate dotazník:

- ÚPSVaR, odbor služieb zamestnanosti
- ÚPSVaR, odbor sociálnych vecí a rodiny
- ÚPSVaR, detašované pracovisko (oblasť služieb zamestnanosti)
- ÚPSVaR, detašované pracovisko (oblasť sociálnych vecí a rodiny)
- regionálna samospráva
- miestna samospráva

5. Zdieľate príklady dobrej praxe o poskytovaných službách osobám so zdravotným postihnutím s inými inštitúciami?

- áno, akou formou
- nie

6. Evidujete osobitné potreby a požiadavky osôb so zdravotným postihnutím nad rámec vašich zákonom stanovených kompetencií?

- áno, doplňte akou formou.....
- nie

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk, www.employment.gov.sk

7. Máte informácie o projekte *SME SI ROVNÍ* a práci motivátorov v centrách včasnej pomoci zriadených v rámci tohto projektu pre osoby so zdravotným postihnutím?:

- áno, máme
- áno, máme nejaké informácie, ale potrebovali by sme sa dozvedieť viac
- nie, zatiaľ sme o projekte nepočuli

8. Ak ste na predchádzajúcu otázku odpovedali kladne, z akých zdrojov ste získali tieto informácie? Môžete zaškrtnúť aj viac možností:

- z Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny
- zo Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS)
- z Únie miest Slovenska
- z osobného kontaktu s motivátormi
- z osobného kontaktu s klientmi centier včasnej pomoci motivátorov
- z internetu
- z iných médií
- iné, doplňte.....

9. Spolupracujete s centrami včasnej pomoci / motivátormi projektu *SME SI ROVNÍ*?

- veľmi často
- často
- niekedy
- málokedy
- nikdy

10. Ak už s centrami včasnej pomoci / motivátormi spolupracujete, uveďte, akým spôsobom:

.....
.....
.....

11. Ak už s centrami včasnej pomoci / motivátormi spolupracujete, ako veľmi ste spokojní s touto spolupracou? Svoju odpoveď uveďte na škále.

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
veľmi nespokojný/á					veľmi spokojný/á				

12. Ak s centrami včasnej pomoci / motivátormi nespolupracujete, uveďte prečo?

- nemáme informácie o projekte a centrách včasnej pomoci/motivátoroch
- nemáme informácie o možnostiach spolupráce
- nemáme záujem o spoluprácu

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk, www.employment.gov.sk